

EL BOU BRAU A LES TERRES DE L'EBRE Veterinaris destaquen la variabilitat genètica de la raça de lídia i del brau ebrenc com un valor a protegir

VE DE LA PÀG. 3

A les TE, a més a més de Germans Margalef, hi ha tres empreses de cria de braus vinculades al Xarnego: Pedro Fumadó, Herederos de Pedro Fumadó i Ramaderia Delta; i sis ferros més: Germans Príncipe de Camarles, Fernando Mansilla d'Uldecona, Miquel Pallarés de Paüls i les tres d'Alfara: Eliseo Adell, Àngela Mur i l'antiga ramaderia de Rogelio Martí. Entre totes, sumen entre 1.500 i 1.800 caps de bestiar, en un context de crisi que les ha fet minvar.

El pla passa per deixar en mans de l'Agrupació de Penyes Taurines de les Terres de l'Ebre la defensa dels correbous, en totes les seues modalitats, i centrar-se en la reivindicació de la cria del bou brau i les possibilitats que això obre, per molt que la finalitat essencial del sector siga conservar i millorar la bravura de la raça bovina que explota. **"No enganyarem a ningú: ens agraden els bous"** en tota la seua expressió, afirma el veterinari Jordi Vendrell.

BENEDICCIÓ ANIMALISTA AMB RESERVES

D'entrada, però, no només el dibuix de la marca *Ur de l'Ebre* [pàgina 2] ha estat elaborat per una artista d'ideologia animalista afincada a les Terres de l'Ebre, Antònia Ripoll. També la Plataforma Alternativa a la Festa Taurina de les Terres de l'Ebre, que es va crear l'any passat, veu amb bons ulls, amb matisos, la idea llançada per les ramaderies: **"No és el nostre model, però ens sembla bé que els ramaders comencen a separar els correbous d'un altre model i ens sembla bé la idea d'exhibir turísticament els bous en llibertat o de recuperar el paisatge, perquè el concepte de Reserva de la Biosfera topa amb l'estrès i el maltractament animal"**, sosté Àngel Porres, un dels portaveus del grup. **"A més a més, tot el que siga generar riquesa ens sembla positiu"**, afegeix l'activista. ■

A la recerca d'una casta singular

Un estudi promogut per la Universitat de Saragossa analitzarà genèticament les diferents poblacions de braus de la vall de l'Ebre i els seus lligams amb el desaparegut ur centreuropeu

Òscar Meseguer
Terres de l'Ebre

El bou de l'Ebre com a integrant d'una mena de subraça brava o encaste singular, una evolució de l'anomenat encaste navarrès, dintre de l'agrupació racial dels bous de lídia, i la relació d'aquest encaste, a diferència del brau de la resta de la península Ibèrica, amb el desaparegut ur centreuropeu i amb races europees de característiques similars com la camarguesa o la landesa a França o fins i tot altres com la Dexter i Kerry de les illes Britàniques. Aquest seria l'objectiu d'un grup de treball establert per la Universitat de Saragossa, a través de l'Asociación para la Defensa del Ganado Bravo del Valle del Ebro, en què tot just acaben d'ingressar ramaderies ebrencs com Germans Margalef. Paco Palmer reivindica la hipòtesi històrica que el 1118 Alfons el Batallador, en haver conquerit Saragossa, va regalar els territoris més pròxims a la ciutat als militars francs que l'havien ajudat en la conquesta i aquests hi van instal·lar els seus ramats de vaques, embrió del ramat brau que la transhumància i els fluxos comercials haurien estès per la conca de l'Ebre.

L'estudi universitari, com certifica la professora de Genètica de la Facultat de Veterinària de Saragossa, Inmaculada Martín, pretén caracteritzar les diferents poblacions representatives d'aquest ramat brau de l'Ebre i els seus lligams, tot i que l'Asociación Espanyola de Ga-

Imatge de dos braus mascles en una ramaderia del Delta. / N. CARO

naderies de Lídia es mostra escèptica respecte a l'existència d'un possible encaste de la vall de l'Ebre i vol esperar els resultats de les anàlisis genètiques. El veterinari ebrenc Jordi Vendrell també matisa que les ramaderies de les Terres de l'Ebre **"han refrescat molt els seus ramats amb sang de fora, en benefici de la bravura"**, però reivindica en qualsevol cas la gran variabilitat i disparitat genètica del bou de lídia en general i dels bous de les ramaderies ebrencs en particular com **"una gran riquesa a protegir"**.

BENEFICI PER A L'ECOSISTEMA

D'altra banda, una de les motiva-

cions del projecte universitari, que ha establert col·laboracions entre França, Espanya i Portugal per optar a finançament europeu per fer els estudis genètics, és **"el paper important del brau en la conservació d'espais naturals de la xarxa Natura 2000"**, destaca Martín.

"Són animals rústics i adaptats que per les seues condicions i caràcter necessiten molta extensió de terreny [fan molts quilòmetres], i com a tota ramaderia extensiva això beneficia el medi natural i asenta el territori", posa en valor Vendrell. És un fet que la minva de ramats, no només bovins, s'ha de compensar actualment, a les Terres de l'Ebre i arreu, amb despesa pú-

blica per a mantenir boscos i espais naturals.

Ramaders i tècnics dels dos parcs naturals ebrencs també coincideixen a destacar el rol del brau com a "renaturalitzador" del paisatge: **"Hi ha espècies botàniques o flamencs, ànecs i moixons que hi són perquè hi pasturen els braus"**, assegura Palmer. Amb segons quines espècies d'aus, una de les explicacions seria que la trepitjada del brau fa més accessibles els cucs que les alimenten, entre altres circumstàncies. Pedro Fumadó apel·la, en definitiva, a **"la imatge positiva que poden exportar les Terres de l'Ebre amb el bou en el seu àmbit natural"**. ■